

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ НАУКОВОЇ ДУМКИ ПРО ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Цибулін Тарас Григорович
кандидат юридичних наук

Загалом в історії розвитку адміністративно-правової наукової думки про інформаційно-аналітичну роботу (діяльність) можна виділити три періоди: 1) з 1991 по 1999 роки; 2) з 2000 по 2013 роки; 3) з 2014 року дотепер.

Перший період (з 1991 по 1999 роки) характеризується тим, що інформаційно-аналітична робота (діяльність) дуже рідко була предметом дискусій як в комплексних наукових працях, так і в наукових статтях України. Обумовлено це було тенденціями формування в Україні інформаційного суспільства, інформаційної держави та інформаційного законодавства. Тобто, поряд з процесом переходу від тоталітарного до демократичного режиму управління та розбудови правової держави в Україні почалися процеси інформатизації суспільства. Все це вимагало переосмислення не тільки засад державного управління, а й засад взаємодії держави і суспільства в нових умовах. Тому, не дивлячись на те, що перший нормативно-правовий акт, який використовував в своїй назві термін «інформаційно-аналітичне забезпечення», був виданий в 1994 році [1], таке соціально-правове явище як «інформаційно-аналітична робота (діяльність)» цілеспрямовано не досліджувалися в межах адміністративного права.

Слід зазначити, що із усього загалу проаналізованих нами комплексних праць, написаних у період з 2000 по 2013 роки з проблем адміністративного та інформаційного права, лише дві охоплювали предметом свого дослідження інформаційно-аналітичне забезпечення чи інформаційно-аналітичну роботу (Д.Я. Семир'янов, І.С. Стаценко-Сургучова) [2; 3]. У всіх інших комплексних працях, якщо і розглядалися окремі аспекти інформаційно-аналітичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи (діяльності), то фрагментарно (в контексті висвітлення інших проблемних питань науки адміністративного та інформаційного права) і без заглиблення у сутність цих соціально-правових явищ (Л.В. Кузенко, В.Я. Мацюк і ін.) [4; 5].

До загальних недоліків праць, що були написані у період із 2000 по 2013 роки можна віднести наступні:

1) для висвітлення організаційно-правових засад інформаційної політики держави, що існували на написання цих праць, вчені використовували такі терміни як «аналітична робота», «аналітична діяльність», «інформаційно-аналітична підтримка», «експертно-аналітична та консультативна підтримка», «інформаційно-аналітична робота» та «інформаційно-аналітичне забезпечення», втім не пропонували обґрунтованого визначення кожного із них, а тим паче уникали їх змістовного співвідношення;

2) у цей період перед науковцями України виникла необхідність дослідити процес інформатизації суспільства як соціального і правового явища, втім категоріальний апарат інформаційного та адміністративного права ще не був на той момент достатньо сформований, щоб розмежувати змістове наповнення, наприклад, понять «інформаційно-аналітична діяльність» та «аналітична діяльність», «інформаційно-аналітичне забезпечення» та «інформаційно-аналітична підтримка» тощо.

Останній період розвитку наукової думки про інформаційно-аналітичну роботу (діяльність), який хочемо проаналізувати, розпочався в 2014 році та триває дотепер. Одразу ж зазначимо, в сфері адміністративно-правових досліджень суттєвих змін, в порівнянні із попередніми періодами, не відбулося. Інформаційно-аналітична робота (діяльність) продовжила активно досліджуватись в межах спеціальностей «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», «Механізми державного управління», «Публічне управління та адміністрування» та навіть «Конституційне; муніципальне право», тоді як в межах спеціальності «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» такі дослідження мали поодинокий характер.

На підставі проведеного аналізу комплексних праць О.А. Мандзюк, С.В. Сенік, Н.В. Сугоняко і А.В. Царук [6; 7; 8; 9] можна зробити висновок, що в теорії адміністративного права відсутнє сьогодні намагання залучити поняття «інформаційно-аналітична робота (діяльність)» до свого категоріального апарату. Для пояснення адміністративно-правових процесів та явищ, що притаманні функціонуванню органів виконавчої влади та безпосередньо Міністерству юстиції України, вчені з надзвичайною наполегливістю (якщо брати за основу період з 2014 року по сьогодні) продовжують використовувати математичні чи управлінські поняття.

Коли мова йде про впровадження автоматизованих систем обробки інформації та інформаційно-аналітичного забезпечення в діяльність

органів виконавчої влади, то дійсно в адміністративно-правових дослідженнях, що присвячені цій проблематиці, доречно використовувати поняття, які пропонують відповідні математичні та управлінські науки. Коли ж мова йде про організацію інформаційно-аналітичної роботи в органах юстиції, яка, в свою чергу, допомагає як вирішенню внутрішньо-організаційних питань в цих органах, так і реалізації компетенції даних суб'єктів публічного управління, то не можливо всебічно та результативно з практичної точки зору розкрити специфіку інформаційно-аналітичної роботи без наділення її, по-перше, правовим, по-друге адміністративно-правовим змістом.

Закінчивши аналіз досліджень, які, по-перше, були присвячені питанням інформаційно-аналітичної діяльності в органах державної влади, по-друге, були написані за останні тридцять років, хочемо звернути увагу на те, що в науковій літературі замало комплексних праць, наприклад, у вигляді монографій, підручників чи навчальних посібників, які б розкривали специфіку інформаційно-аналітичної діяльності як об'єкту адміністративно-правових досліджень чи об'єкту адміністративно-правового регулювання.

Література:

1. Про інформаційно-аналітичне забезпечення Президента України: Указ Президента України від 30.11.1994 р. № 709/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/709/94/ed19941130#Text> (редакція від 1994 р.)

2. Семир'янов Д.Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління підрозділами податкової міліції України: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07; Національна академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2004. 197 с.

3. Стаценко-Сургучова І.С. Організаційно-правові засади інформаційно-аналітичної роботи в органах державної податкової служби України: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07; Національний університет державної податкової служби України. Ірпінь, 2008. 210 с.

4. Кузенко Л.В. Правове регулювання права громадян на інформацію в сфері державного управління: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07; Національний університет внутрішніх справ. Харків, 2003. 173 с.

5. Мацюк В.Я. Використання інформаційного ресурсу підрозділами податкової міліції для прийняття управлінського рішення: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07; Національна академія державної податкової служби України. Ірпінь, 2004. 208 с.

6. Сенік С.В. Адміністративно-правове регулювання діяльності Національної поліції України у сфері обігу інформації з обмеженим

доступом: дис. ...докт. філос.: 081 «Право»; Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2020. 240 с.

7. Мандзюк О.А. Адміністративно-правове регулювання аналітичної діяльності в Україні: автореф. дис. ...докт. юрид. наук: 12.00.07; Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2020. 38 с.

8. Царук А.В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційно-аналітичної діяльності Державної прикордонної служби України в контексті євроінтеграції: дис. ...докт. філос.: 081 «Право»; Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Хмельницький, 2021. 266 с.

9. Сугоняко Н.В. Інформаційна діяльність суду в Україні: дис. ...докт. філос.: 081 «Право»; Сумський державний університет. Суми, 2021. 232 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-501-6-132>

ПОТЕНЦІАЛ РЕЦЕПЦІ НАЙКРАЩИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЗАКОНОТВОРЧИХ ПРАКТИК ЗА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ПРАВОВОГО ПРОСТОРУ ЄС

Лученко Владислав Дмитрович
*аспірант юридичного факультету,
Ужгородський національний університет
м. Ужгород, Україна*

Корупція стала чи не одним з найсуттєвіших факторів, що призводять до вияву екстенсивних тенденцій у діяльності адміністративного апарату сучасних європейських держав. Потреба викоринення даного соціально-правового явища зумовила необхідність розробки механізмів правого регулювання та спеціальної антикорупційної політики, які були б спрямовані на попередження і протидію його негативному впливу. У процесі формування згаданих гарантій мали значення, як заходи, що вживалися на національному рівні, так і загальноєвропейська практика розробки і впровадження антикорупційної політики. Зважаючи на вищезазначене, та беручи до уваги вибір євроінтеграційного вектору розвитку обраного Україною, очевидною є роль використання позитивних надбань правотворчості західних демократій.